

SMJERNICA (EU) 2023/832 EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE**od 16. prosinca 2022.****o izmjeni Smjernice (EU) 2016/65 o korektivnim faktorima koji se primjenjuju u provedbi okvira monetarne politike Eurosustava (ESB/2015/35) (ESB/2022/49)**

UPRAVNO VIJEĆE EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno prvu alineju njega članka 127. stavka 2.,

uzimajući u obzir Statut Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke, a posebno prvu alineju njega članka 3. stavka 1., članak 9. stavak 2., članak 12. stavak 1., članak 14. stavak 3. i članak 18. stavak 2. te prvi stavak članka 20.,

budući da:

- (1) U skladu s člankom 18. stavkom 1. Statuta Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke, Europska središnja banka (ESB) i nacionalne središnje banke država članica čija je valuta euro (dalje u tekstu: „nacionalne središnje banke”) mogu provoditi kreditne operacije s kreditnim institucijama i drugim sudionicima na tržištu, pri čemu se kreditiranje temelji na odgovarajućem kolateralu. Opći uvjeti pod kojima su ESB i nacionalne središnje banke spremni provoditi kreditne operacije, uključujući kriterije kojima se određuje prihvatljivost instrumenata osiguranja za potrebe kreditnih operacija Eurosustava, utvrđeni su u Smjernici (EU) 2015/510 Europske središnje banke (ESB/2014/60) ⁽¹⁾.
- (2) Sva prihvatljiva imovina za kreditne operacije Eurosustava podložna je posebnim mjerama za kontrolu rizika radi zaštite Eurosustava od financijskih gubitaka u okolnostima u kojima se instrument osiguranja treba unovčiti zbog nastanka statusa neispunjavanja obveza druge ugovorne strane. Okvir za kontrolu rizika Eurosustava redovito se preispituje kako bi se osigurala primjerena zaštita. Kao rezultat tog redovitog preispitivanja Upravno vijeće odlučilo je 15. srpnja 2022. uvesti određene izmjene okvira za kontrolu rizika.
- (3) Upravno vijeće odlučilo je i nadalje postupno ukidati privremeno smanjenje korektivnih faktora o kojem je odlučeno u okviru privremenih mjera ublažavanja instrumenata osiguranja koje je Eurosustav poduzeo kao odgovor na izvanredne gospodarske i financijske okolnosti povezane sa širenjem bolesti koronavirusa (COVID-19). Riječ je o drugom koraku postupnog ukidanja smanjenja korektivnog faktora o kojem je Upravno vijeće odlučilo 23. ožujka 2022. i kojim se to postupno ukidanje zaključuje.
- (4) Budući da je profil rizika ostalih pokrivenih obveznica uređenih zakonom i *multi cédulas* sličan profilu rizika pokrivenih obveznica velikog iznosa, Upravno vijeće odlučilo je i da bi se na njih trebali primjenjivati isti korektivni faktori te bi stoga sve pokrivenne obveznice uređene zakonom i *multi cédulas* trebalo uključiti u kategoriju II. korektivnih faktora i ukloniti upućivanja na pokrivenne obveznice velikog iznosa iz Smjernice (EU) 2016/65 Europske središnje banke (ESB/2015/35) ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Smjernica (EU) 2015/510 Europske središnje banke od 19. prosinca 2014. o provedbi monetarne politike Eurosustava (Smjernica o Općoj dokumentaciji) (ESB/2014/60) (SL L 91, 2.4.2015., str. 3.).

⁽²⁾ Smjernica (EU) 2016/65 Europske središnje banke od 18. studenoga 2015. o korektivnim faktorima koji se primjenjuju u provedbi okvira monetarne politike Eurosustava (ESB/2015/35) (SL L 14, 21.1.2016., str. 30.).

- (5) Osim toga, Upravno vijeće odlučilo je promijeniti raspodjelu dužničkih instrumenata koje izdaje Europska unija iz kategorije II. korektivnog faktora u kategoriju I. korektivnih faktora s obzirom na njihovu usporedivost s dužničkim instrumentima u potonjoj kategoriji u smislu određivanja cijena, kao i tržišnog i likvidnosnog rizika pri kontroli kreditnog rejtinga ili preostalog dospjeća instrumenta. To je u skladu s načelima upravljanja rizikom u pogledu zaštite, dosljednosti, jednostavnosti i transparentnosti na kojima se temelji oblikovanje okvira instrumenata osiguranja Eurosustava, uključujući korektivne faktore.
- (6) Kako bi se omogućio granularniji i prikladniji tretman rizika povezanih s instrumentima s dugim rokom dospjeća i tako poboljšalo pokriće rizika rasporeda korektivnih faktora, odlučeno je da se kategorija instrumenata s najdužim preostalim rokom dospjeća, odnosno dužim od 10 godina ($[10, \infty)$), podijeli u tri nove kategorije - od 10 do 15 godina ($[10, 15)$), od 15 do 30 godina ($[15, 30)$) i 30 godina i duže ($[30, \infty)$). Tom se odlukom, u kombinaciji s odlukom o primjeni teoretskog umanjenja vrijednosti ovisnog o dospjeću, također nastoji poboljšati granularnost pokrića rizika tog teoretskog vrednovanja, što je posebno važno za instrumente s dužim dospjećima.
- (7) Smatralo se potrebnim i dodatno utvrditi i prilagoditi definiciju preostalog dospjeća za vlastite pokrivene obveznice, pri čemu se razlikuju obveznice sa „*soft bullet*” strukturom i obveznice s „*conditional pass-through*” strukturom, kako bi se izbjeglo neopravdano povećanje korektivnih faktora koji se primjenjuju na potonje obveznice, odnosno povećanje koje nije opravdano rizikom, kao posljedica prethodno navedene podjele kategorije dužničkih instrumenata s dugim rokom dospjeća u tri različite kategorije.
- (8) Nadalje, Upravno vijeće odlučilo je zamijeniti, u trajnom i privremenom okviru instrumenata osiguranja, trenutačno fiksno teoretsko umanjenje vrijednosti od 5 % koje se primjenjuje na utrživu imovinu u skladu s člankom 134. Smjernice (EU) 2015/510 Europske središnje banke (ESB/2014/60) rasporedom postupnog umanjenja prema dospjeću za svu teoretski vrednovanu utrživu imovinu osim one koja pripada kategoriji korektivnih faktora I. Razlog za to je granularnija zaštita kolaterala Eurosustava od rizika modela koji proizlaze iz teoretskog vrednovanja utržive imovine.
- (9) Nadalje, kako bi se na odgovarajući način uzeli u obzir rizici utržive imovine s kuponima s promjenjivom kamatnom stopom i poboljšala zaštita Eurosustava od rizika, odlučeno je uskladiti klasifikaciju korektivnog faktora utržive imovine s fiksnim kuponom i one s kuponom s promjenjivom kamatnom stopom jer su uočene usporedive razine ukupnog rizika.
- (10) Smjernicu (EU) 2016/65 (ESB/2015/35) trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELO JE OVU SMJERNICU:

Članak 1.

Izmjene

Smjernica (EU) 2016/65 (ESB/2015/35) mijenja se kako slijedi:

1. u članku 2. točke (a), (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

- „(a) dužnički instrumenti koje izdaje središnja država, dužnički instrumenti koje izdaje Europska unija, dužnički certifikati ESB-a i dužnički certifikati koje su izdale nacionalne središnje banke prije usvajanja eura u svojim državama članicama čija je valuta euro, uključeni su u kategoriju I. korektivnih faktora;
- (b) dužnički instrumenti koje izdaju:
- lokalna i regionalna država;
 - subjekti koji su kreditne institucije ili nekreditne institucije koje Eurosustav klasificira kao agencije i koji ispunjavaju kvantitativne kriterije utvrđene u Prilogu XII.a Smjernici (EU) 2015/510 (ESB/2014/60);
 - multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije osim Europske unije, kao i pokrivene obveznice usklađene sa zakonom i *multi cédulas*, uključeni su u kategoriju II. korektivnih faktora;

(c) dužnički instrumenti koje izdaju:

- i. nefinancijska društva;
- ii. društva u državnom sektoru; i
- iii. agencije koje su nekreditne institucije i koje ne ispunjavaju kvantitativne kriterije utvrđene u Prilogu XII.a Smjernici (EU) 2015/510 (ESB/2014/60), uključeni su u kategoriju III. korektivnih faktora;";

2. Članak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 3.

Korektivni faktori za utrživu imovinu

1. Korektivni faktori za utrživu imovinu koji su raspoređeni u kategorije korektivnih faktora od I. do IV., utvrđuju se na temelju:

- (a) raspoređivanja određene imovine u stupanj kreditne kvalitete 1., 2. ili 3.;
- (b) preostalog dospijeca imovine kako je utvrđeno u stavku 2.;
- (c) kuponske strukture imovine kako je utvrđeno u stavku 2.

2. Za utrživu imovinu raspoređenu u kategorije korektivnih faktora od I. do IV., važeći korektivni faktor ovisi o preostalom dospijecu i kuponskoj strukturi imovine (kuponi s fiksnom/promjenjivom kamatnom stopom ili bez kupona) kako je određeno na temelju tablice 2. u Prilogu ovoj Smjernici. Dospijeće relevantno za određivanje korektivnog faktora, koji se treba primijeniti, jest preostalo dospijeće imovine, neovisno o vrsti kuponske strukture.

2.a Određivanje preostalog dospijeca za vlastite pokrivene obveznice ovisi o tome imaju li vlastite pokrivene obveznice „soft bullet” strukturu ili „conditional pass-through” strukturu, kako slijedi:

- (a) u slučaju vlastitih pokrivenih obveznica sa „soft bullet” strukturom, preostalo dospijeće definira se kao najdulje trajanje na koje se dospijeće može produljiti kako je utvrđeno uvjetima za određenu pokrivenu obveznicu;
- (b) u slučaju vlastitih pokrivenih obveznica s „conditional pass-through” strukturom, preostalo dospijeće odgovara kategoriji [10,15] godina.

Za potrebe ovog stavka, „vlastite” znači kada druga ugovorna strana dostavlja ili upotrebljava pokrivene obveznice koje je izdala sama druga ugovorna strana ili bilo koji drugi subjekt s kojim druga ugovorna strana ima bliske veze, ili za koje jamči druga ugovorna strana ili bilo koji drugi subjekt s kojim druga ugovorna strana ima bliske veze, kako je utvrđeno u skladu s člankom 138. Smjernice (EU) 2015/510 (ESB/2014/60).

3. Za utrživu imovinu raspoređenu u kategoriju V., neovisno o njezinoj kuponskoj strukturi, korektivni faktori određuju se na temelju ponderiranog prosječnog trajanja imovine kako je utvrđeno u stavcima 4. i 5. Korektivni faktori primjenjivi na utrživu imovinu u kategoriji V., utvrđeni su u tablici 2.a u prilogu ovoj Smjernici.

4. Ponderirano prosječno trajanje nadređene tranše vrijednosnog papira osiguranog imovinom procjenjuje se kao očekivani ponderirani prosjek preostalog trajanja do otplate za tu tranšu. Za zadržane mobilizirane vrijednosne papire osigurane imovinom, kod izračuna ponderiranog prosječnog trajanja, smatrat će se da opcije kupnje izdavatelja neće biti izvršene.

5. Za potrebe stavka 4. „zadržani mobilizirani vrijednosni papiri osigurani imovinom znači vrijednosni papiri osigurani imovinom koje druga ugovorna strana koja je inicirala vrijednosni papir osiguran imovinom ili subjekti koji imaju bliske veze s inicijatorom, upotrebljavaju u postotku većem od 75 % preostalog nominalnog iznosa. Te bliske veze utvrđuju se u skladu s člankom 138. Smjernice (EU) 2015/510 (ESB/2014/60).”;

3. Članak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 4.

Dodatni korektivni faktori koji se primjenjuju na određene vrste utržive imovine

Pored korektivnih faktora utvrđenih u članku 3. ove Smjernice, za određene vrste utržive imovine primjenjuju se sljedeći dodatni korektivni faktori:

- (a) na svu utrživu imovinu raspoređenu u kategorije korektivnih faktora I., II., III. i IV. koja se teoretski vrednuje u skladu s pravilima iz članka 134. Smjernice (EU) 2015/510 (ESB/2014/60) primjenjuje se dodatni korektivni faktor u obliku umanjenja vrijednosti. Umanjenje vrijednosti, i u slučaju vlastitih pokrivenih obveznica, ovisi o očekivanom preostalom dospjeću ili, u slučaju kategorije korektivnih faktora V., o ponderiranom prosječnom trajanju imovine na razinama navedenima u tablici 4. u Prilogu ovoj Smjernici. Za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti za vlastite pokrivenne obveznice očekivano preostalo dospjeće jest izvorno planirani datum dospjeća, osim ako se aktivira produženje roka dospjeća i sve dok ne dođe do produženja roka dospjeća;
- (b) na vlastite pokrivenne obveznice primjenjuje se dodatni korektivni faktor od: i. 8 % koji se primjenjuje na vrijednost dužničkih instrumenata kojima su dodijeljeni 1. i 2. stupanj kreditne kvalitete; te ii. 12 % koji se primjenjuje na dužničke instrumente kojima je dodijeljen 3. stupanj kreditne kvalitete. Za potrebe ovog stavka „vlastiti” ima jednako značenje kao pojam „vlastiti” prema definiciji iz članka 3. stavka 2.a.”
- (c) ako se dodatni korektivni faktor iz točke (b) ne može primijeniti u pogledu sustava upravljanja kolateralom od strane NSB-a, agenta treće strane, ili sustava TARGET u pogledu samoosiguranja, u tim sustavima ili toj platformi primjenjivat će se dodatni korektivni faktor na cjelokupnu vrijednost izdavanja pokrivenih obveznica koje se mogu upotrebljavati za vlastite potrebe.

4. U članku 5. stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Na neutržive hipotekarne dužničke instrumente fizičkih osoba primjenjuje se korektivni faktor od 31,5 %.”;

5. Prilog se zamjenjuje Prilogom ovoj Smjernici.

Članak 2.

Stupanje na snagu i provedba

- 1. Ova Smjernica stupa na snagu na dan kada su o njoj obaviještene nacionalne središnje banke.
- 2. Nacionalne središnje banke poduzimaju potrebne mjere radi usklađivanja s ovom Smjernicom i primjenjuju ih od 29. lipnja 2023. One obavješćuju ESB o propisima i sredstvima u vezi s tim mjerama najkasnije do 17. veljače 2023.

Članak 3.

Adresati

Ova je Smjernica upućena nacionalnim središnjim bankama.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni 16. prosinca 2022.

Za Upravno vijeće ESB-a
Predsjednica ESB-a
Christine LAGARDE

PRILOG

Prilog Smjernici (EU) 2016/65 (ESB/2015/35) zamjenjuje se sljedećim:

„PRILOG

Tablica 1.

Kategorije korektivnih faktora za prihvatljivu utrživu imovinu na temelju vrste izdavatelja i/ili vrste imovine

Kategorija I.	Kategorija II.	Kategorija III.	Kategorija IV.	Kategorija V.
dužnički instrumenti koje izdaje središnja država	dužnički instrumenti koje izdaju lokalna i regionalna država	dužnički instrumenti koje izdaju nefinancijska društva, društva u državnom sektoru i agencije koje su nekreditne institucije koje ne ispunjavaju kvantitativne kriterije utvrđene u Prilogu XII.a Smjernici (EU) 2015/510 (ESB/2014/60)	neosigurani dužnički instrumenti koje izdaju kreditne institucije i agencije koje su kreditne institucije koje ne ispunjavaju kvantitativne kriterije utvrđene u Prilogu XII.a Smjernici (EU) 2015/510 (ESB/2014/60)	vrijednosni papiri osigurani imovinom
dužnički instrumenti koje izdaje Europska unija	dužnički instrumenti koje izdaju subjekti (kreditne institucije ili nekreditne institucije) koje Eurosustav klasificira kao agencije i koje ispunjavaju kvantitativne kriterije utvrđene u Prilogu XII.a Smjernici (EU) 2015/510 (ESB/2014/60)			
dužnički certifikati ESB-a				
dužnički certifikati koje su izdale nacionalne središnje banke prije datuma usvajanja eura u svojim odnosnim državama članicama	dužnički instrumenti koje izdaju multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije osim Europske unije		neosigurani dužnički instrumenti koje izdaju financijska društva koja nisu kreditne institucije	
	pokrivene obveznice uređene zakonom			
	multi cédulas			

Tablica 2.

Razine korektivnih faktora koji se primjenjuju na prihvatljivu utrživu imovinu u kategorijama korektivnih faktora od I. do IV.

(u %)

		Kategorije korektivnih faktora							
Kreditna kvaliteta	Preostalo dospijeće (godine) (*)	Kategorija I.		Kategorija II.		Kategorija III.		Kategorija IV.	
		kupon s nepromjenjivom ili promjenjivom kamatnom stopom	bez kupona	kupon s nepromjenjivom ili promjenjivom kamatnom stopom	bez kupona	kupon s nepromjenjivom ili promjenjivom kamatnom stopom	bez kupona	kupon s nepromjenjivom ili promjenjivom kamatnom stopom	bez kupona
1. i 2. stupanj	[0,1)	0,5	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	7,5	7,5
	[1,3)	1,0	2,0	1,5	2,5	2,0	3,0	10,0	11,5
	[3,5)	1,5	2,5	2,5	3,5	3,0	4,5	12,0	13,0
	[5,7)	2,0	3,0	3,5	4,5	4,5	6,0	14,0	15,0
	[7,10)	3,0	4,0	4,5	6,5	6,0	8,0	16,0	17,5
	[10,15)	4,0	5,0	6,5	8,5	7,5	10,0	18,0	22,5
	[15,30)	5,0	6,0	8,0	11,5	9,0	13,0	21,0	25,0
	[30, ∞)	6,0	9,0	10,0	13,0	11,0	16,0	24,0	31,5
		Kategorije korektivnih faktora							
Kreditna kvaliteta	Preostalo dospijeće (godine)	Kategorija I.		Kategorija II.		Kategorija III.		Kategorija IV.	
		kupon s nepromjenjivom ili promjenjivom kamatnom stopom	bez kupona	kupon s nepromjenjivom ili promjenjivom kamatnom stopom	bez kupona	kupon s nepromjenjivom ili promjenjivom kamatnom stopom	bez kupona	kupon s nepromjenjivom ili promjenjivom kamatnom stopom	bez kupona
3. stupanj	[0,1)	5,0	5,0	5,5	5,5	6,5	6,5	11,5	11,5
	[1,3)	6,0	7,0	7,5	10,5	9,5	12,0	18,5	20,0
	[3,5)	8,5	10,0	11,0	16,0	13,0	18,0	23,0	27,0
	[5,7)	10,0	11,5	12,5	17,0	15,0	21,5	25,5	29,5
	[7,10)	11,5	13,0	14,0	21,0	17,0	23,5	26,5	31,5
	[10,15)	12,5	14,0	17,0	25,5	19,5	28,0	28,5	35,0
	[15,30)	13,5	15,0	20,0	28,5	22,0	31,0	31,5	39,0
	[30, ∞)	14,0	17,0	22,0	32,5	25,0	35,5	34,5	43,0

(*) tj. [0,1) preostalo dospijeće kraće od jedne godine, [1,3) preostalo dospijeće od jedne godine ili duže od jedne godine, a kraće od tri godine itd.

Tablica 2.a

Razine korektivnih faktora koji se primjenjuju na prihvatljivu utrživu imovinu u kategoriji korektivnih faktora V.

(u %)

Kreditna kvaliteta	Ponderirano prosječno trajanje (*)	Kategorija V.
		Korektivni faktor
1. i 2. stupanj	[0,1)	4,0
	[1,3)	5,0
	[3,5)	7,0
	[5,7)	9,0
	[7,10)	12,0
	[10,15)	18,0
	[15,30)	20,0
	[30, ∞)	22,0

(*) tj. [0,1) ponderirano prosječno trajanje kraće od jedne godine, [1–3) ponderirano prosječno trajanje od jedne godine ili duže od jedne godine, a kraće od tri godine itd.

Tablica 3.

Razine korektivnih faktora koji se primjenjuju na prihvatljiva kreditna potraživanja

(u %)

Kreditna kvaliteta	Preostalo dospijeće (godine) (*)	Nepromjenjiva kamatna stopa	Promjenjiva kamatna stopa
1. i 2. stupanj	[0,1)	8,0	8,0
	[1,3)	11,5	8,0
	[3,5)	15,0	8,0
	[5,7)	20,0	11,5
	[7,10)	26,0	15,0
	[10,15)	33,0	20,0
	[15,30)	38,0	26,0
	[30, ∞)	40,0	33,0
3. stupanj	[0,1)	16,0	16,0
	[1,3)	25,0	16,0
	[3,5)	35,0	16,0
	[5,7)	42,0	25,0
	[7,10)	46,0	35,0
	[10,15)	48,0	42,0
	[15,30)	50,0	46,0
	[30, ∞)	52,0	48,0

(*) tj. [0,1) preostalo dospijeće kraće od jedne godine, [1,3) preostalo dospijeće od jedne godine ili duže od jedne godine, a kraće od tri godine itd.;

Tablica 4.

Razine umanjenja vrijednosti koje se primjenjuju na utrživu imovinu u kategorijama korektivnih faktora od II. do V. koja se teoretski vrednuje

(u %)	
Preostalo dospijeće/ponderirano prosječno trajanje (u godinama) (*)	Umanjenje vrijednosti
[0,1)	1,5
[1,3)	2,5
[3,5)	3,0
[5,7)	3,5
[7,10)	4,5
[10,15)	6,0
[15,30)	8,0
[30, ∞)	13,0

(*) tj. [0,1) preostalo dospijeće/ponderirano prosječno trajanje kraće od jedne godine, [1,3) preostalo dospijeće/ponderirano prosječno trajanje od jedne godine ili duže od jedne godine, a kraće od tri godine itd.”